

L'assignatura pendent de la llei electoral

ENRIC MARÍN

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 13.11.09

L es dues primeres autoritats del país, **José Montilla** i **Ernest Benach**, han expressat la necessitat d'elaborar amb urgència una llei electoral pròpia. Aquesta és una assignatura pendent des del 1980. Des d'aquell any, Catalunya ha estat funcionant de manera provisional amb el sistema electoral espanyol. Aquest retard de tres dècades té explicació, però no té justificació.

L'explicació és doble. Per una banda, el sistema de llistes tancades de circumscripció electoral provincial ha sobredimensionat el poder dels aparells dels partits com a instància que confegeix les llistes electorals. I, per altra banda, la precària proporcionalitat derivada de la circumscripció provincial ha perjudicat la representació del vot metropolità, cosa que ha beneficiat de manera preferent CiU.

Aquests dos factors expliquen l'actitud conservadora dels partits i les dificultats per fer entrar CiU en un consens que alteri l'actual representació territorial. Però no ho justifiquen. En primer lloc, el sistema de llistes tancades reforça els aparells, però allunya els partits de la ciutadania.

En segon lloc, la garantia que les comarques menys poblades tinguin representació parlamentària no la donen les llistes tancades de circumscripció provincial. Caldrien, més aviat, circumscripcions més petites que contemplessin el vot directe al candidat. Tampoc no hi ha

cap raó per pensar que el comportament electoral dels diferents territoris sigui estàtic en benefici d'una o altra opció.

Finalment, la inexistència d'una llei electoral pròpia a Catalunya significa renunciar a un espai de sobirania de gran importància política i simbòlica. La llei d'ordenament territorial i la llei electoral són dues peces bàsiques per avançar en l'actualització dels trets nacionals en un context d'aprofundiment democràtic.

La crisi de la política no és un fet domèstic. És, més aviat, un fenomen generalitzat en els països de tradició democràtica. I la llei electoral no serà la recepta màgica que permeti resoldre el descrèdit de la política. Però sí que pot ser una peça clau del dispositiu que permeti tenir més control democràtic sobre la corrupció i començar a modificar la tendència a la desafecció a la política.

I no cal inventar la sopa d'all. Hi ha fórmules que permeten combinar una proporcionalitat ajustada amb una representació que reculli la diversitat territorial del país o sistemes mixtos d'elecció que contemplin la representació directa dels candidats. Només és qüestió de voluntat política.